

TRÜKITÖÖLINE

EESTI TRÜKITÖÖLISTE KUTSEÜHINGUTE LIIDU HÄALEKANDJA

NR. 8

NOVEMBER 1939

6. AASTAKÄIK

Ühingute juhatused uute põhikirjade alusel

Uued normaalpõhikirjad, millede alusel peavad nüüdsest peale töötama kõik trükitööliste ühingud, laiendasid seniste ühingute juhatuste võimupiire liikmeskonna koosolekute õiguste piiramise kaudu. On ju tõsi — kõikide ühingute tegevus on leeb peamiselt usalduslikust vahekorrast juhatuse ja liikmeskonna vahel. Pole sellist usaldust, pole ka ühing võimeline paisuma suureks ja omandama kaalu antud tööharu piirides. Vastupidi, neis ühinguis, kus juhatuse ja liikmeskonna vahel valitseb tihe kontakt ja arusaamine, on kohe näha organiseerimise aktiivsust. Seepärast: olgu põhikirjad mis-sugused tahes, alati tuleb aluseks pidada usalduslikku vahekorda liikmeskonna ja juhatuse vahel ja sellele kohaldada ühingu kehtivad paragrahvid.

Kui uute normaalpõhikirjadega laiendati ühingute juhatuste võimupiire, siis siin võib esineda hädakoht vaid siis, kui juhatused peavad millegipärast püüdma ohjeldada liikmete nõudeid ja selleks ohjeldamiseks rakendada põhikirja paragrahve. Kui aga juhatuse ei karda ei arvustust ega ka liikmete seisukohti, siis võib igasugused piiravad paragrahvid rahulikult jätta kasutamata, keegi ei tunne nende rakendamise järele vajadust. Sest ükski seadus ei tule kehtimisele, kui seda ei nõuta — nii võivad ka põhikirja paragrahvid jääda tolmuma, kui juhatuse ega liikmeskond ei ole huvitatud nende ülesvõtmisest. Ja huvi nende kasutamiseks peaks puuduma igal teadlikul ametiühinglasel. Nad on määratud vaid nõrkadele ja eneses mitte kindlatele juhatustele, mitte aga rahva usaldusel baseeruvatele juhtivatele ühingu võimuorganitele.

Näiteks — ühingu üldkoosolekul pole võimalik tõsta ega otsustada küsimust, mis pole päevakorras ja juhatuse keeldub selle otsustamisest ja arutamisest sel koosolekul. See norm tähendab juhatust kaitsta liikmeskonna poolt võimaliku paha arvustuse eest. Mis siis siin lahti on? Kui juhatuse on toimunud õieti, siis võib ta otsekoheselt anda vastuse ja mitte lasta tekkida muljet, nagu oleks juhatusele selle asja mittearutamisega mingi tagamõte enesekaitseks. Kui aga küsimus on tõesti juhatust

tabav, siis peab seda ka arutama, kuna pole mõeldav selline juhatuse, kes tehes vigu poeb vastutusest eemale paragrahvi tõttu. Nii peaks trükitööliste ühingute peakoosolekute praktiliseks kujunema lubada arutada kõiki küsimusi, ilma et juhatused keelduksid selle arutamisest. See on poliitise asi, mida ta tahab lubada või mitte — vabad inimesed ei keeldu midagi mõistlikku arutamast.

Teine asi, mis juhatusel on võimalik, on ühingu liikme väljaheitmine. Varem pidi sellekohase otsuse tegema peakoosolek, nüüd juhatuse. Tundub, et selle muudatusega näib küll liikme õigus olevat piiratud, kuid praktiliselt pole siin midagi katki. Pole veel meie ühingute juures olnud juhatuste isklikku jonniküsimust, mida ta vajab liikmest lahtisaamiseks. Kui kedagi on välja heidetud, siis tõsistel põhjustel, ja säärasel väljaheitmisel on alati leidnud kinnitust peakoosolekute poolt. Juhatuse juba naljalt liiget välja ei heida. Kui juhatuse on tõesti rahva usalduse osaline, siis saab ta need küsimused otsustada ka rahva huvide kohaselt. Nii ei peaks väljaheitmise paragrahv olema meile ähvardav.

Juhatusele võib umbusaldust avaldada vaid järgmisel koosolekul, mitte aga sellel, mil see küsimus üles tõsteti. Siin peame käima siiski vana teed ja ühingute juhatused peavad nõustuma, et peakoosolek saaks avaldada oma seisukoha. Ainult sel korral võiks kasutada põhikirja paragrahvi, kui

NUMBRI SISUS:

Ühingute juhatused uute põhikirjade alusel

Polügraafiatööharu statistilisi andmeid

Rahutu aja märgid...

Meie organisatsioonidest

Teised ametiühingud

Ääremärkused

Tehnilised uudised

Kirjut maailmast

Polügraafiatööharu statistilisi andmeid

Kuivad arvud kõnelevad sageli rohkem kui neist oletada võib. Muidugi tuleb neid arve võtta teatava ettevaatusega, kuna nende kujunemine võib sündida valel ja ebatäpsel alusel, aga nad pakuvad siiski üldpilti, millest võib teha mõningaid järeldusi. Me teame, et Riigi Statistika Keskbüroo poolt avaldatavad andmed kannatavad suuresti puuduste all, sellegipoolest püüame nende kaudu luua pilti polügraafiatööstusest ja toimunud muudatusist sel alal.

Kõigepealt peaksime märkima, et ametlikud andmed on puudulikud elukalliduse suhtes. Reaalselt pole mitte võimalik, et elukalliduse indeks näitaks sama taset mis möödunud aastal. Ometigi on 1938. ja 1939. aastate elukalliduse indeksid võrdsed. Samal ajal aga juba üksi korterite kallinemine peaks avaldama tugevat mõju elukalliduse indeksi tõusule, kõnelemata veel esimese järgu tarbainete hindade vahepealsest tõusust.

Kui võtta neid andmeid usutavatena, siis augustis 1939. aastal teenisid suurtrükitööstuses meestöölised 47,6 ja naistöölised 30,3 senti tunnis. Riigi Statistika Keskbüroo andmeil on keskmine tunniteenus võrreldes möödunud aasta augustiga tõusnud meestel 6 ja naistel 11 protsendi võrra nii reaalselt kui ka nominaalpalgade juures. See arvestus puudutaks 1638 töölisi, kuna üldse kesk- ja suurtööstuses töötas samal kuul 2160 töölisi.

Tahaksime vaadelda allpool, kuidas oli trükitööstuse toodang toimuvate palgamuutuste juures.

Ilmselt nähtub, et tegu on vaid norimisega üksikute inimeste poolt või need kannavad demonstratiivset iseloomu. Iga teissuguse olukorra juures tuleks aga juhatustel lubada üldkoosolekul anda vastus selles küsimuses. Öeldakse küll, et peaks lubama, aga juhatus ei täida! See võib küll nii olla, kuid sel korral tuleb vaadelda juhatusele kui vägivallavallitsejale, kellest tulenevad kõik muud pahed, mis panevad paratamata kogu ühingu juhtimise küsimärgi alla ja seda ei lahenda ka umbusalduse küsimus. Jällegi rahva soovidega kontaktis töötav juhatus tõkestusi sel alal ei loo.

Juhatuse esimees juhatas koosolekuid jne., kuna seni tehti seda koosoleku poolt valitud isikute kaudu. On ju tõsi, et juhataja võib osaliselt juhtida koosoleku meeoleolu. Aga siiski pole see asi mitte nii halvamaiguline ega raskesti rakendatav. Kutseühingu esimees on rahva populaarsuse osaline ja seekaudu võib ta saada ka valituks koosoleku juhatajaks. Nii et sisult ei muuda see olukord kuigi palju koosoleku käiku.

Siin pakuvad andmed mõndki õpetlikku. Kui 1936. aastal oli toodangu indeksiks 100, siis 1937. aastal suurenes see juba 6% võrra. 1938. aasta lisab veel 11% ja 1939. aasta koguni 8%. Nii on toodang võrreldes 1936. aastaga suurenenud tervelt 25% võrra. Teiste sõnadega on iga üksiku töölise peale tootleva kauba hulk suurenenud 25% suuruses, kui arvestada seda tõsiasja, et tööliste arv samal ajal näitas stabiilsust. Kui tööline on tootnud 25% rohkem kaupa, siis peaks vastavalt tema palk tõusnud olema 1936. aastaga võrreldes samuti 25% võrra. Igarühel on teada, et seda pole sündinud, ja nii näeme, et majanduslik öitseng on toonud kasu eeskätt tööstureile. Väljavõtted Kaubandustööstuskoja Teatajast näitavad, et polügraafia tootmistevõime poolaastate võrdlusel, kui 1927.—1931. aastate toodangu arvude keskmine võtta 100-ks, näitavad: 1937 — 104,7, 1938 — 116,4 ja 1939 — 125,8. Niisiis pidev tõus tootmistevõimes.

Lõpuks peaks tooma üldpildi meie polügraafia- kui ka muude graafikakäitiste arvu kohta. Seekaudu oleks meil võimalus tutvuda meie graafikakäitiste tsentrumite kui ka käitiste ulatusega. Nagu andmestik 1938. aasta lõpul näitab, on need koondatud vaid linnadesse. Polügraafikäitistest võiks nimetada 72 trükikoda, 21 kivitrukikoda ja tsinkograafiat ja 13 päevapilditööstust. Muude ettevõtete alal köitetööstusi 32, karbitööstusi 25 ja hülsivabrikuid 6. Seega üldse kokku 169 ettevõtet. Tallinnas loetakse üldse 31 ja Tartus 19 trükikoda, kivitrukikodasid ja tsinkograafiaid vastavalt 14 ja 6. Paberi- ja pappkarbitööstusi on Tallinnas 23. Köitetöökodasid on Tallinnas 11 ja Tartus 11. Nagu näeme, esineb graafika-grupis arvukas kogu väikesi käitisi, mis kõik vajavad organiseerimist. Trükiköösturite Ühing ongi asunud nende töösturite igakülgele organiseerimisele ja töölisid ei peaks neist maha jääma. Vastasel korral pole tasakaalu huvide jagamisel ja töölistele osutuks kannatavaks pooleks. Olgu siis niipalju neist arvudest juttu.

Liidul uus juhatus

26. novembril 1939. a. peeti liidu nõukogu koosolek, kus valiti liidu juhtivad organid. Liidu esimeheks valiti A. Rebane. Teisteks liidu juhatuse liikmeteks valiti J. Kurvits, R. Luuk, R. Kala, E. Jänes, A. Offenbach, A. Schönberg, J. Üle, H. Reiman ja A. Sammäl.

Liidu nõukogu koosoleku kirjelduse avaldame järgmises „Trükitehnikas“.

Rahutu aja märgid...

Kui inimest midagi rõhub, siis on ta meeleldi valmis süüdistama kedagi teist, iallgi aga mitte ennast. See on varistuline tunnetus, et iga inimene oleneb ümbrusest, mitte aga ümbrus inimesest. Tegelikult ongi nii — meie heaolu ja õnn oleneb vaid sellest, kuidas on seatud meid ümbritsevad olud.

Ka ühiskondlikus elus on see nii. Eriti veel koondukohdades, nagu seda on igat liiki seltsid, ühingud, klubid, organisatsioonid jne. Ei saa öelda, et meie ümbrus pakuks siin palju julgustavat. Vaimne depressioon, mis avaldub mitmesuguste keeldude ja käskude kaudu ja sunnib igat inimest avalikkuse tähelepanu alt enesesse tõmbuma ning muutama teotatetuks. Töö olukord, kus iga päev kollitatakse mitmesuguste kitsendustega — olgu see tööaja lühendamine või koguni töölt vallandamine. Autoriteetsete isikute pekadu ja vastukäivad seletused omal alal — mis eile kõneldi, on täna osutunud juba vastupidiseks. Nii tekib paratamata igal inimesel teatud rahutus aja ja oleviku ees ning käiakse muremõtetega ümber.

Kusagil on öeldud, et keegi mees, juhul kui tal läks halvasti, hakkas koju minnes naist peksma — olevat hingele kuidagi troosti andev. Umbes säärases olukorras on ka palju meie ühiskondlikus elus tegutsevaid isikuid. Kui ümber on kehv ja troostitu väljavaade, siis tahetakse südant välja puistata. Troosti andjaks on siin endasuguse kallal närimine ja arvustamine.

Töölisliikumine on täis ideaale ja oli aeg, millal nende ideaalide eest mindi vanglise ja koguni surma. Kogu maailma töölisliikumise ajalugu võib loetleda unustuse hõlma langenud töölisliikumise tegelaste vägitegusid, mis ei jää taha kooliraamatuis fikseeritud mõnesuguste standard-tüübiliste kangaste tegudest, vaid neid koguni ületavadi. Näiteks kas või need Inglise Tollpudle märtrid, kes ametiühingu asutamise järele viidi raudus laevale ja asustati ümber Kanadasse. Või Viini tööliste meeleheitlik võitlus fašistlike kukesabade vastu 1934. a. Neid näiteid on küll ja küll. Ka siis oli aeg halb, olud ümberringi viletsad — ometigi tehti ja võideldi ideaalide eest. Nüüd — kus selgituse võimalused on piiratud ja vastav töölisajakirjandus peaaegu nullini viidud — on raske töökaaslasile kõike seda meele tuletada ja neisse sisendada möödunud aegade, aga ka praeguse aja ülesandeid ja aateid oma tegevuse jätkamiseks töölisliikumise kasuks. Vastuoks — paljud hakkavad unustama ka seda, mida omal ajal teati. Paljud, olles üldse selgusetu töölisliikumise ajaloolisest arengust, polegi leidnud

lähte kohta oma arutlusele. Aga kõiki rõhub aeg, ja nii hakatakse otsima omale peksmiseks naist. Kes siis muu võiks selleks olla, kui mitte kutsutud ja seatud omasuguste hulgast. Ja nii roomab ja roomab meelepaha organisatsioonides, juhtides oma nooled tegelaste vastu ja süüdistades neid passiivsuses, asjatundmatuses ja tont teab milles veel.

Tuhnitakse isiklikus elus, kasutatakse mõne tegelase ebaõnnestunud esinemist, luuletatakse külge mitmesuguseid variatsioone ühe või teise tegevuse üle, ja nii kujuneb tegelase pilt asjast mitteteadjale üsna eemaletõukavaks ja vastuvõtmatuks. See on nagu soo, mis peidab oma rüppe nii hariliku kivi kui ka väärisesaja. Sealt pääsu on raske leida.

Töölisliikumine peab võitlema sellise soostumise vastu. Eriti seetõttu, et sellise soostumise põhjuseks on välised olud, mitte aga töolistegelaste enda tegevus. Ideaalid peavad jääma püsima ega tohi lasta vaimu närtsida aegade raskuste all. Kui inimesel on ideaal, siis pole karta ei vaimset ega füüsilist närbumist. Need annavad jõudu ja usku endasse — need tõstavad inimese ka harilikust tasapinnast kõrgemale.

Trükitöölised on teinud suure töö enda kallal ja püüdnud välist ümbrust mõjutada selliseks, et see ei avaldaks neile suurt mõju ega takistaks ülesseatud tähistele poole püüdmisel. Relvaks oli trükitöölisel võimalus tutvuda sellekohase kirjandusega, suur oskus suhtlemises teistega, aga ka rahvusvahelises ulatuses — need relvad on kasvatatud pikapeale terve rea kaadriinimesi. See kõik — trükitöölise organisatsioon, kogunud inimesed ja sihiteadlikkus ning püüdiikkus, ongi tõstnud trükitöölisi rohkem esile tööstustöölise avalikus elus kui seda on suutnud teiste kutsealade töökaaslased. Meie võime ümberringi näha rea teiste kutsealade juures veel rabelemist ja kannatahapanemist, kus arveid õiendatakse mitte oma pärisüksimuste ümber — sotsiaalse taseme tõstmise kasuks — vaid puht organisatsiooni sisemise juhtimise aladega. Aja raskus avaldub kõige kujukamalt just neis vähemarenenud organisatsioonides.

See õpetab aga meile ja neile, kes tahavad vägisi unustada töölisliikumise õigeid sihte ja ülesandeid, et tuleb vabastada end vägisi pealetikkuvast aja raskusest ja pealesunnitust miljööst. Mis sellest, et ta surub — peasi, mitte alla anda. Anda alla, see tähendab soostumist, see tähendab paratamatult kadumist kihisevasse müllasse, millest keegi tervelt välja ei tule.

Meie organisatsioonidest

Tallinna trükitöölise peakoosolekust

NÄHTAVASTI on trükitöölised unustamas oma vana kommet — käia 100%-lt ühingu peakoosolekuil. Igal juhul 121 koosolekust osavõtnud kolleegi moodustavad vaid viiendiku ühingusse koondunud liikmeskonnast, ja seda ei saa vabandada ei supi pajas keetmisega (aeg oli hommikune) ega muidu voodis ega kirikus aja veetmisega. Ometigi seisib peakoosoleku päevakorras selline tähtis küsimus, kui peremeeste määramine tervelt kolmeks aastaks. Selline juhus ei kordu enne kui kolme aasta pärast, ja juba selle tõttu peaksid kolleegid tundma huvi valimiste vastu uute põhikirjade alusel. Aga see on moraal — tegelikult otsustasid kolme aasta töö ja väeva 121 kolleegi. Aitäh neilegi, et tulid.

2.

OLEME nähtavasti jõudmas üsna suurte tegude ja vähete sõnade ajajärku. Kui keegi oleks vaadelnud ühingu peakoosoleku registreerimise teadannet, siis oleks ta näinud politsei poolt nõutud mahakustutamist: informatsioon ja tekkinud küsimused. Mis küsimusi võib tänapäeval üldse tekkida, maha kõik sellised võimalused. Ja juba koosoleku algul hoياتas korrapidaja konstaabel, et tuleb täita kõik korraldused ja päevakorrast mitte kõrvale kalduda. See oli kerge täita, kuna päevakorda oli õige vähe jäänud, mida arutada. Järelikult tuli vaid tegutseda ja mitte rääkida. Suud pidasid kõik meie kuldsuud ja muidu arvustajad. Tegudena kirjutati vaid, otsaesine higis, rida nimesid mitmesuguseile värvilistele sedeleile. See oli õigupoolest ka kogu koosoleku sisu.

3.

TRÜKITÖÖLISED said üsna hõlpsasti hakkama põhikirjas ette nähtud valimisprotseduuriga. Näib, kuidas sellega tulevad toime teised ametiühingud. Näiteks kutseühingu esimehe valimisega. Uue põhikirja alusel nõutakse kandidaadi kirjalikku esitamist vähemalt 25% koosolekust osavõtjate poolt, kusjuures need allakirjutajad peavad ise olema olnud vähemalt 1 aasta ühingu liikmed. Tuldi siiski sellega toime ja eelduste kohaselt pandi hääletamisele kaks kandidaati — mõlemad seatud üles „Päeva-lehe“ trükikojast. Kolleegid A. Rebane ja A. Janson

pidid pärima selle suurevõimulise koha, mille annab ühingu põhikiri kutseühingu esimehele. Ja sedapuhku jäi noorus peale. Kolleeg Janson sai üldse 60 häält, kolleeg Rebane 47 hääle vastu — kõik teised olid selles valimises hääleõigusetu. Aplausi saatel tehti teatavaks — kolleeg Janson on uus kutseühingu esimees. Rahva hääl on jumala hääl — ütleb vanasõna — ja järelikult on kõik korras.

4.

SEEJÄRELE tuli valimisele kutseühingu juhatus. Nagu esimeeski, nii valitakse ka juhatus kolmeks aastaks. Järelikult üsna pikaks ajaks, nii et annab oodata, enne kui tast lahti saadakse normaalsel teel, kui mitte vahest revolutsioon vahele ei sega. Siin tuli uuesti panna proovile uus valimismoodus — nimelt pidi iga kandidaat omama vähemalt 25% koosolekust osavõtjate soovitus. Kuna selline allkirjade korjamine oleks tähendanud vaid suurt aja-kulu ja hiiglahooksmist koosolekusaalis, siis tehti asi lihtsalt. Põhikirja alusel võib kandidaatide nimestikku soovitada ka äsjavalitud kutseühingu esimees. Nii kirjutas kolleeg Janson solidaarselt kõikidele ettepanud kandidaatidele (neid oli 18) oma allkirja alla ja seega oli põhikirja nõue täidetud. Ülesseatud kandidaadid võisid minna kõik hääletamisele. Samal ajal pääses esimees ka vastutusest — ta ei moodustanud kabinetti, vaid laskis oma kaastöölised valida rahval. Ja rahvas valiski peaaegu vana koosseisuga juhatuse — A. Rebane, J. Kurvits, A. Schönberg, R. Kala, J. Tõnissoo, A. Treimann, E. Jänes ja A. Offenbach. Välja jäi vaid V. Kruustee, kelle asemel on juhatuses A. Janson.

5.

VALIMISELE tulid veel kutseühingu revisjonikomisjoni ja Eesti Trükitöölise Kutseühingute Liidu nõukogu liikmed. Kutseühingu revisjonikomisjoni valiti hääletenamuse saamise järjekorras järgmised liikmed: A. Jõgi, A. Pangsepp, A. Maritov, H. Kurtus, E. Pitea, R. Luuk ja K. Kopp.

Liidu nõukogu liikmeid tuli valida 12, kuna ühingu liikmete arv ulatub 600-ni ja igalt 50 liikmelt tuleb valida 1 volinik. Volinikeks said: J. Kurvits, A. Rebane, J. Saar, V. Sari, E. Laasnum,

V. Brun, A. Kull, A. Treimann, A. Pangsepp, J. Tõnissoo.

Olgu siinuares märgitud, et kõikidele valituile jäi hulk asemikke, nii et kolme aasta jooksul meeste puudust pole.

6.

NAGU kolleegid näevad, möödus koosolek vaid valimiste tähe all. Sellest ka tema iseäraldus — ei mingit tuleviku sihi määramist ega kangeid otsuseid. Seda tehakse järgmisel — aastapeakoosolekul — mis peetakse hiljemalt märtsis 1940. Siis määratakse kindlaks ühingu eelarve, võetakse vastu uus kodukord ja aetakse jutti muud asjad, mis paratamata on vajalised ühingu elule ja selle arengule.

Eks see areng ole kooskõlas nende väliste sündmustega, mis järjest haaravad meie siseriiklikku suhtumist kõikidel aladel. Ja trükitöölised peaksid oskama teha neist sündmustest järeldusi.

Uus juhatus

Peakoosoleku poolt valiti uueks kutseühingu esimeheks A. Janson. Muud juhatuse liikmed jagasid ametid omavahel järgmiselt: esimehe asemik A. Rebane, sekretär A. Offenbach, sekretäri abid R. Kala ja A. Treimann, laekur A. Schönberg, laekuri abi E. Jänes, varahoidja J. Tõnissoo ja ametita juhatuse liige J. Kurvits. Ametite jaotus toimus täielises üksmeeles ja arusacamises ühingu sihtidest.

Uusi liikmeid

tuleb järjest juure. Nii registreeriti ühingu juhatuse poolt uuteks liikmeteks 29. oktoobril peetud juhatuskoosolekul 15 kolleegi. Sakslaste väljarändamisega ühenduses on ühingust lahkunud ka mõned meie kolleegid — ühingu liikmed. Nii kustutati ühingu liikmeskonnast Saksamaale ärasõidu puhul Konstantin Ballgaf, Herta Bachström ja Ernst Schubbe. Kah ohvrid moodsaks saanud rahvaste rändamise ajast; Kahju, et meie liikmeskonnast pidid ülaltähendatud head kolleegid seda kaasa tegema.

Tõnis Posti surnud

31. oktoobril lahkus surma läbi meie kolleeg ja ühingu liige Tõnis Posti, kes töötas „Ühiselu“ trükikojas stereotüüpöörina. Kolleeg Posti sündis 1. märtsil 1889. aastal, seega oli ta 50-aastane.

Olles ühingu liige, ühing kandis hoolt kolleeg Posti väärilise matuse eest. Ühingu laulukoor esines mõnede lauludega Jaani kirikus, kust kolleeg Posti saadeti viimsele puhkepaigale Rahumäe kalmistule. Leinarongis saatsid kadunud kolleegi tema omaksed ja hulk ühingu liikmeid ja „Ühiselu“ trükikoja töölised.

Meil kõigil on kahju vara lahkunud truust ametiühinglasest ja tublist töömehest, ja võime vaid soovida: olgu kodumaa muld talle kerge!

Aleksander Maritovi 50 aasta tööjuubeliks

Elu kalk. on näridud küll noored teravhambulised, küll vanad hambutud suud, kuid suupäraseks palaks pole ta olnud ka kõige hellitatumailegi. Ent siiski — elama peab. Et aga elada, peab töötama. Ja on alati huvitav jälgida, mida suudavad kümme sõrme, kui nende tegevust juhib süda.

Pidevas töös ja pingutuses vastu pidada 50 aastat ning toimida siis veel ikka noorusvärskele ja reipalt, on töölisperes haruldus. Kui nüüd A. Maritov 15. detsembril s. a. jõuab selleni, siis on meil küllaldaselt põhjust hetkeks peatuda ning heita põgus pilk tööjuubilari senisesse elukäiku. Pealegi kui on tegemist säärase tubli kutseühinglasega kui Aleksander Maritov.

Juubilar sündis 9. augustil 1874. a. Tallinnas, olles seega praegu 65-aastane. Kooliteed algas A. Maritov Diakonissi väikelastekoolist, siirdudes sealt II elementaarkooli ning edasi kreiskooli. Trükiladumist asus ta õppima 15-aastase poisina 15. detsembril 1889. a. H. Mattieseni trükikojas. Viis aastat hiljem kutsuti A. Maritov J. H. Gresseli juure (praegune Eestimaa Trükikoja A. S.), kus ta töötas 1899. a. 25-aastase noormehena siirdus ta Venemaale, Peterburi, sealse saksameelse ajalehe „St. Peterburger Heroldi“ juure, kus töötas 9 aastat, õppides selgeks masinaladumise, olles ühtlasi üheks esimeseks masinaladujaks tookordses Vene pealinnas. 1908. a. asus juubilar Moskvasse „Moskauer Deutsche Zeitung“ trükikotta masinaladujaks ja instruktoriks. Kaks aastat hiljem on ta K. A. Grossmanni kontoriamatutetvabrikus-trükikojas algul faktoriks, hiljem ärijuhiks. 1919. a., ettevõtte natsionaliseeri-

misel, nimetati A. Maritov Moskva linna rahvama-
janduse nõukogu 6. trükikoja juhatajaks, kust opteerus kodumaale juulis 1920. Siin asus ta tööle
Eestimaa Trükikoja A.S.-i trükikojas „Revalsche
Zeitungi“ murdjana. Praegu töötab juubilar samas
trükikojas aktsidentsosakonnas.

A. Maritov käis end tööalal täiendamas 1914. a.
Saksamaal ning evib Tallinna tööskeemide meistr-
tunnistuse trükiladumise tööalal. Ta on saanud
9. Eesti näitus-messil I auhinna kuulutuste koosta-
mise ja ladumise eest.

Tallinna Trükitehaste Kutseühingu liikmeks on
juubilar kodumaale opteerumisest alates. Ta on
võtnud tunnustavalt osa kutseühingulisest tegevusest,
olles kauaaegne — ka praegune — kutse-
ühingu revisjonikomisjoni esimees.

Lõpetan selle vaheldusrikka 50-aastase tegevuse
lühikokkuvõtte sõnadega: Inimese elu parimaks
osaks on tema nimetud, unustatud lahkuse ja armastuse
teod. Ja neid peab olema olnud juubilaril 50
aasta vältel palju. Ei suudeta muidu säilitada
sõbralikku käitumist, elurõõmust säravaid silmi, ter-
vet ellusuhtumist ja ülekoige raudset töötahet.

A. Maritov näib olevat elanud oma 50 töö-
aastat tolle hindu vanasõna järgi, mille kõigi Tal-
linna trükitehaste nimel edasi annan ka soovina
edasiseks, sest pole veel sugugi hilja öelda talle
nii:

*Tööta, nagu töötavad auahned. Austa elu nagu
eluhimuline. Ole õnnelik nagu need, kes elavad
elunõu pärast.*

Henn Raiglo.

M. Viiteli 25 a. ametijuubel

Kolleeg Marta Viiteli pühitses septembris oma
25 a. ametijuubelit kirjalahutamise ajal. Juubilar al-
gast ameti õppimist Pärnus. Praegu töötab ta juba
pikemat aega „Päevalehe“ trükikojas aktsidents-
ladujana. Kohusetruu ja heatahtliku inimesena juu-
bilar on teeninud kõikide kolleegide lugupidamise
ja austuse. Surume aupäeva puhul kõikide kollee-
gide nimel südamlikult juubilarile kätt!

Villem Metsa 20 a. tööjuubel

3. novembril s. a. pühitses ühingu liige Willem
Mets oma 20 a. tööjuubelit. 20 aasta eest asus
Villem Mets töösse G. Pihlaka paberitarvete ette-
võttesse, töötades kogu aja väsimatu töölisena. Nii
mõnigi kord võis ta enese kohta uhkusega öelda:
Olen pidevalt olnud töös kahekümne aasta jooksul
kordagi töölt puudumata. Ettevõtte pidas meeles vä-
simata töömeest ja aupäeval annetati juubilarile
ümbrik. 4. novembril korraldati juubilarile auks koos-
viibimine, kus juubilar sai suurte austusavalduste
osaliseks.

Omal poolt soovime juubilarile ta aupäeval
kõike head ja edu ka edaspidiseil aastakümneil.

Uus esimees A. Janson

Ühingu peakoosolekul valiti ühingu uueks esi-
meheks Arnold Janson — laduja „Päevalehe“ trüki-
kojast. Uus esimees on tuntud meie liikmeskonnas
hea ja vastutuleliku kolleegina. Samuti üritab ta
laulu ühingu meeskoris, olles seal parimaks laul-
jaks. Rõõmustame, et A. Janson omab ühingu elus
tähtsaima aukoha esimehena ja tuleb loota, et sel-
lest on ühingule kasu. Sama tähtsust evib ühingu
vana esimees August Rebane, kes on pärit samuti
„Päevalehe“ trükikojast. Pole mitte võimalik kahe
esimehe olemasolu ja seepärast meie endine esi-
mees täidab küllaltki vastutusrikast esimehe ase-
miku kohta ühingu juhatuses. Kahe tubli mehe
koostöö tagab meile ühingu paremat arengut —
kahe mehe energia on küllaldaseks garantiiks sel-
leks.

Ühingu album täieneb

Ühingu albumile on paljud liikmed kui ka en-
dised tegelased reageerinud oma piltide andmisega
möödunud tegevuse tähistamiseks ja ühingu ajaloo
koostamiseks piltlikul kujul. Oleks siiski soovivat,
et liikmed vaataksid kodus oma vanade piltide
tagavarad veelgi läbi — vahest leidub nii mõnelgi
pilte, mis puudutavad ühingu ajalugu. Ükskõik mil-
lised — kas isikute pildid, grupipildid, koosolekute
ja nõupidamiste või pidude pildid. Kõik need on
soovitavad albumisse paigutamiseks ühes vastava
seletusega.

Peame meeles — olevik vahest polegi nii huvi-
tav, kui aga sellest on juba möödunud teatav aeg,
siis saab ta väärtuslikuks materjaliks, millest õpi-
vad tundma meie järglased ühingu eest peetud
võitlust. Seepärast veel kord — muretsege pilte
ühingu albumisse!

Pidude korraldamisest

Näib, et meie liikmeskonnal on kadumas huvi
ühingu ruumes mitmesuguste ringide poolt korral-
datavate pidude vastu. Nii korraldati oktoobris
mitmed peod, kuid osavõtjaid oli äärmiselt vähe ja
peod ei tasunud isegi korraldamise kulusid, kõne-
lemata veel ülejäägi andmisest.

Neid oli ka tihti, peaaegu iga laupäev. Ainult
noorteringi poolt korraldatud pidu näitas ülejääki
umbes kolmekümne krooni ümber. Noored realisee-
risid hulga pääsmeid, mis aitas kaasa peo korda-
minekule. Spordi- ja naisringi poolt korraldatavate
pidude vastu aga tunti vähe huvi ja kõik pakutud
pääsmed jäid ostmata.

Pidude alal tuleb leida mõni moodus. Paremaks
tuleks pidada, kui kultuurtoimkond võtaks selliste
pidude korraldamise oma kätte, kusjuures siis kõik
ringid rakendatakse peole kaasaitamiseks. Huvi
äratamiseks võiks puhastulu jagada hiljem ringide
vahel. Sellega tagataks peo kordaminek, ühtlasi
aga ei jääks ka tegelaste vaev asjatuks.

Usaldusmeeste koosolekult

6. novembril s. a. peeti ühingu usaldusmeeste harilik informatsioonikoosolek, millest võttis osa 9 käitise usaldusmehi.

Aruannetest töökohtadelt selgus, et töömahu küsimus Tallinna käitistes on halvenenud, ja võrreldes olukorraga kuu aega tagasi, õige tunduvalt.

Sakslaste ümberasumisega on üheksast käitises kokku lahkunud töölt 17 töolist. Kui need töölised üldse lahkusid Eestist, pole see asjaolu kuigi palju mõju avaldanud teiste tööle ega kergendanud kohalejäänute olukorda. Suuremas osas käitistest on tööd praegu vähepoole. Noole trükikojas valandatigi üks tööline, tuues põhjuseks tööpuuduse. Eestimaa A/S trükikojas, kus oli karta käitise sulgemist, on lood paranenud. Nagu töölisile teatati, jääb käitise likvideerimine ära.

Läbirääkimisel võeti ohtralt sõna ja usaldusmehed kurtsid, et usaldusmeeste kodukorra küsimus on ikkaigi veel lahine ega taha paigast nihkuda. Teatavasti see kodukord võeti vastu liidu nõukogu poolt ja iga ühing pidi selle ise oma liikmete üldkoosolekul vastu võtma. Nüüd, kus ühingu isikud hakkasid kehtima normaalpõhikirjad, tuleb ka vastu võetud kodukord kohaldamisele vastavalt uuele põhikirjale. Usaldusmeeste koosolek peab vajalikuks, et selle parandamisel võetaks arvesse ka usaldusmeeste seisukohad. Usaldusmeestel peab olema võimalus esitada oma parandusettepanekuid.

Usaldusmees Pangsepp pidas soovitavaks, et ühingu juhatus hakkaks korraldama liikmeile kursusi ja loenguid trükitehnika alasse puutuvates küsimustes. Seni pole veel kultuurtoimkond sel alal kuigi palju liigutanud. Usaldusmeeste nõukogu otsustas selle küsimuse kanda ette ühingu juhatusele. Kui ühing tahab püsida elujõuline, siis tuleksid arvestamisele ka usaldusmeeste seisukohad. Järgmine koosolek peetakse 4. detsembril kell 7. Oleks vajaline usaldusmeeste rohkearvuline osavõtt koosolekust.

„Päevalehes“ valiti töölisanemaid

TEKÜ „Päevalehe“ trükikoja töölise üldkoosolek peeti 5. novembril s. a. ühingu ruumes. Sel koosolekul tulid arutusele töölisanõukogu aruanne ja tulevase töölisanõukogu kandidaatide ülesseadmine. Koosolekut juhatas J. Saar, protokollis A. Treimann.

Nagu töölisanõukogu aruandest selgus, on töölisanõukogu teinud küllaldaselt tööd töölise olukorra korraldamiseks käitises. Praegusesse nõukogu koosseisu kuulusid R. Kala esimehena ja A. Janson ja A. Rebane. Koosolek otsustas töölisanõukogu kandidaatideks üles seada R. Kala, A. Treimanni, A. Janson, H. Karlsbachi, A. Rebane ja A. Sepa. Valiti vastav valimistoimkond.

Liidu sekretär A. Offenbach tutvustas koosolekuid praeguse olukorraga trükitehnikas alal ja sea-

dis üles mõned teed trükitehnikas töömahu tõstmiseks. Ettekanne leidis head vastuvõttu.

Uuteks töölisanemaike valiti hiljem vanad tagasi — R. Kala, A. Janson ja A. Rebane.

Ruumide kitsikus

Hoolimata sellest, et ühing muretses suuremaid ja avaramad ruumid, ei suuda need ruumid anda vajalist lahendust kõikide ringide tegevusele. Abiks võetakse siis raamatukogu ja liidu juhatuse tuba, et aega mahutada arvurikkad koosolekud, nõupidamised ja muud üritused. Peame silmas pidama, et ühingu raamatukogu on avatud kaks korda nädalas, ringid peavad vähemalt kord nädalas oma üritusi. Male- ja bridžiringil on reserveeritud kogun rohkem õhtuid. Muusikaring peab harjutusi üks kord nädalas, laulukoor võtab abiks pühapäeva jne.

Neid kõiki peab mahutama ühingu suure saali ja kahte tuppa — maha arvatud ühingu juhatuse tuba, mis ka tuleb vahetevahel kasutamisele, kui asjaajamist pole. Nii liiguvadki mehed ringi murelikkude nägudega — tuleks leida avaramad ruumid!

Laudlinade ost

Pidulikkudel sündmustel ja koosviibimistel oli pahatihti raskusi laudlinadega, kuna neid tuli laenata teistelt. Ühingu juhatus otsustas seetõttu osta komplekti laudlinu, mis edaspidi tulevad kasutamisele ühingu ruumides toimuvail üritusil. Naisring omalt poolt aitas kaasa linade korraldamisele.

Karbitöölised oma asjade korraldamisel

1.

Tallinna ühingu juures on asutatud karbitöölise sektiioon, mille juhatus on asunud energiliselt korraldama karbitöölise alasse puutuvaid küsimusi. Teatavasti korraldati karbitöölisele erikoosolek, kus otsustati jaatavalt sektiiooni asutamine ja valiti ametisse ajutine juhatus. Nüüd on ajutine juhatus niikaugel, et määrati kindlaks edaspidine tegutsemise kord ja asjaajamine. Et juhatus moodustada võimalikult laiemale alusel, selleks kutsutakse suuremaist käitistest esindajad juhatusse ja seekaudu luuakse vajaline kontakt töolistega. Teisest küljest juhatus saab rohkem mõju avaldada karbitöölise alasse puutuvates küsimustes, valmistades ette sellekohaseid otsuseid ja viies need täidesaatmisele ühingu juhatuses. Praegu on ajutise juhatuse tööst osa võtnud ETK, Võime, Dresselt ja Kriki, Kudbergi ja Raudkarbi käitiste esindajad.

2.

Üheks oluliseks ülesandeks oleks karbitöölisel läbi viia palkade ja töötingimuste parandamine, ja seda eeskätt palgaalammäärade läbiviimise kaudu. Sektiiooni juhatus ongi neid asju arutanud ja otsustanud nõuda nädalapalga süsteemi sisseseadmist karbitöölisele, nagu see on korraldatud trükitehnikas

tuses. Alammääradena nõuda Tallinnas meestele 15 ja naistele 11 krooni nädalas. Selliste alammäärade läbiviimine kõrgendaks paljudelgi karbitöölistel seniseid palku. Samal ajal nõutakse ka puhkuste ja teiste küsimuste korraldamist trükistööstuse kokkuleppe alusel. Eeldusi selle töö korraldamiseks on: Trükistöösturite Ühing on asunud organiseerima karbitööstureid oma ridadesse ja valmistab ette samuti ka karbitööstustes tariifid — seepärast tuleb sisse viia ka palkade alammäärad. Eesti Trükistöölaliste Kutseühingute Liidu järeleparimisele saabus sellekohane positiivne vastus ja loota võib karbitöölaliste ala laiemat korraldamist.

3.

Kõige kurjemaks vaenlaseks karbitöölaliste paljade parandamise alal on karbitöölaliste eneste passiivsus ühingu vastu. Kahtlemata oleks võitlusel suurem edu, kui karbitöölised oleksid liitunud ühingu ümber. Paljud karbitöölised ütlevad vaid: mis sest ühingust kasu, palgad on madalad — kust saame meie maksta ühingu kõrget liikmemaksu. Nagu näeme, on põhjendus ikka ja alati seesama. Teenitakse vähe, aega ei saada aru, et liikmemaksu ohvrit kandes saab teenida kaugelt rohkem. Peab ütleva, et ega peremehed organiseerimisele nii

vastu seisagi. Üks ETK direktoreid — Põdra — lausus kusagil koosviibimisel, et töölisel tuleb organiseerida ametiühingusse. Ka karbitöösturite hulgas on neid, kes pooldavalt suhtunud ametiühingusse. Nii tuleb siin otsida süüd tööliste juures — ega keegi kannat suhu topi, kui seda ei nõuta tõhusate abinõudega. Sektsiooni juhatus arutas tööliste aktiveerimise küsimust ja peab vajaliseks käitise viia sisse töölisvanemate instiituut. Töölisvanema kaudu avaneb kindlasti võimalus tööliste teadvuse tõstmiseks ja väärseletuste ümberlukkamiseks.

4.

Veel tuleksid korraldamisele ka karbitöölaliste kutseoskuse asjad. Paljud peremehed seletavad, et karbitöölaliste elukutse on nii lihtne, et seda saab omandada paari-kolme päeva jooksul. See pole siiski nii. Ka karbitöölise kutse nõuab vilumust. On töötatud välja kavad karbitöölaliste kutseoskuse kindlaksmääramiseks ja seekaudu nende kvalifikatsiooni tõstmiseks. Kvalifitseeritud töölised teenivad ja peavadki teenima enam kui kvalifitseerimata tööjõud. Nagu kõigest sellest näeme, on karbitöölisel ees terve rida konkreetseid küsimusi ja loota tuleks, et need lahendatakse soovitud suunas.

Tartu trükistöölised olid koos

Tartu Trükistöölaliste Kutseühingu peakoosolek peeti 31. oktoobril s. a. kell 10.30 hommikul kutseühingu ruumes Uueturu 15. Koos oli 78 ühingu liiget.

Koosoleku avas V. Ploom. Koosoleku juhatajaks valiti V. Ploom, abijuhatajaks O. Koplus ja sekretäriks E. Roorand.

Ploomi ettepanekul mälestati püstitiseismisega surma läbi lahkunud kolleegi Stau'd.

Eelmise üldkoosoleku protokollil lugesi ette E. Roorand, ettelõetu kohta sõna ei võetud, see võeti ühel häälel vastu. Protokollil allakirjutajaks valiti Steinbach, Lind ja Miger

Aruanded: a) Ühingu senisest tegevusest andis ülevaate ühingu esimees V. Ploom, märkides tööd, mis juhatusel tuli teha juubeli läbiviimiseks, ning hiljem tööd, mis tuli teha normaalpõhikirja elluviimiseks.

b) Sekretäri aruande kandis ette E. Roorand, kes tähendas, et liikmeid on juure tulnud 23, neist teistest linnadest 4, lahkunud on teistesse linnadesse 2. Töötuid on 6. Liikmete juurekasv näitab pidevat tõusu ning ühing on liikmete arvult suurem kui kunagi varem. Ühtlasi teatas Roorand, et kuna paljudes trükikodades sünnib igasuguseid väärnähtusi, siis oleks hea, kui liikmed informeeriks ühingu

juhatust kõigist pahedest, mis ette tulevad töökohtadel.

c) Kassaruande kandis ette $\frac{3}{4}$ aasta kohta kassapidaja E. Kivistik, missugune võeti vastu bilansiga Kr. 5.740.22.

Juubelitoimkonna aruande, missugune on tasakaalus Kr. 1.107.68, kandis ette E. Kivistik.

d) Kultuuritoimkonna aruande kandis ette F. Nugin, kes tähendas, et kultuuritoimkond on korraldanud ekskursioone Riiga ja Viljandi. On korraldatud ka jalutuskäik Vasula järve ääre. Ekskursioonidest ja matkast on olnud osavõtjaid rohkesti. Maskeraad Kutseesinduse Kodu ruumes on õnnestunud ka päris kenasti ja praegu on liikmeile korraldatud tasuta vene keele kursus. Korraldamisele tuleb veel ka tantsukursus.

e) Kesklüüdi aruande kandis ette A. Assor, kes tähendas, et suurimaks sündmuseks kesklüüdi on olnud ümberkolimine uutesse ruumidesse. Teiseks suuremaks sündmuseks on olnud ühingu ümberkorraldamine kabinet-süsteemi. Viimase sündmuse puhul on tulnud ka mitmel korral Tallinnas käia, selleks, et saada edasitöötamise võimalusi.

Kõneleja märkis, et kesklüüdi on segatud väga palju Tööliskoja valimistesse, mis ei ole tema otsene ülesanne.

Palju muret on teinud ka puude-operatsioon, kus mõnelt isikult on puude eest saada isegi kuni Kr. 170.—

f) Ramatukoguhoidja Kuldkepp pani ette tänada lahkunud koleegi Affneri kingitud raamatute eest, millede väärtus on umbes 100 kr. Samuti pani raamatukoguhoidja kolleegidele südamele, et raamatud õigel ajal tagasi toodaks.

Ühingu uut põhikirja selgitas O. Koplus õige põhjalikult ja leidis, et see trükitööliskonnale on vastuvõtmatu —, kuid sellega kui paratamatusega tuleb siiski leppida ja see vastu võtta.

Pealeselle kiideti heaks ühingu juhatuse tegevus uue põhikirja kinnitamisele esitamiseks.

Valimised: Ühingu esimehe kandidaadiks seati üles O. Koplus, kuna senine esimees V. Ploom keeldus kandideerimast ajapuudusel. Ühingu uueks esimeheks valiti seega Koplus 71 häällega.

Teisteks juhatuse liikmeteks valiti: E. Roorand, O. Miger, E. Kivistik, J. Temmo, K. Lõhmus ja L. Sotnik.

Kultuurtoimkond valiti endises koosseisus — F. Nugin, prl. H. Veide ja pr. Krause — tagasi.

Ramatukoguhoidjaks valiti Kuldkepp, prl. Laidre ja prl. Tarik.

Tartu Töölisühingute Keskliidu saadikuiks valiti A. Assor, E. Roorand, J. Temmo, E. Kadde, prl. Veide, Grassmann ja Helstein.

Eesti Trükitöölaliste Kutseühingute Liidu nõukogu saadikuiks valiti O. Koplus, E. Roorand, V. Ploom, E. Kivistik ja G. Lind.

Revisjonikomisjon moodustati koosseisus: Lind, Steinbach ja Ilves.

Koosolekul algatatud küsimuste all sooviti tulevikus näha laulukoori, mis ka varem on tegutsenud. Koosolekul algatatud küsimuste all enam sõna ei võetud ja koosolek lõppes kell 13.30.

*

Uus juhatuse jagas ametid omavahel järgmiselt: abiesimees O. Miger, sekretär E. Roorand, laeaur E. Kivistik, varahoidja L. Sotnik, abisekretär J. Temmo ja abilaeaur K. Lõhmus.

Lahkujaile

Ei või me uhkustada inimeste rohkuse üle, kes innu ja andumusega end rakendavad ametiühingulisele tööle, ja sõrmedel võiksime üles lugeda nende nimed, kes omavad seejuures veel vastavaid eelteadmisi, kogemusi ja selget pilku ametiühingulise tegevuse juhtimisel. Seepärast peame hindama ja püüdma koos hoida selle tegevuse juures kõiki, kel on selleks närvi ja võimeid.

Elame üle ametiühingulises elus murrangulist aega, kus peame oma elu hakkama korraldama võõralt poolt antud võõraste ideedega läbiimibunud põhikirjade järgi. Rohkem kui kunagi varem nõuab

just see aeg kõigi äraproovitud jõudude kaasalõõmist, eriti aga seda, et ametiühingutes juhtivad oleksid kogenud ja tasakaalukad inimesed, kes seda liikumist edasi viivad traditsioonide ja elus praktiliselt äraproovitud tõekspidamiste kohaselt.

Kahjutundega peame aga nägema, et mõnedki vanad tüsedad tegelased oma ülesanded maha panevad ja erru lähevad. Nii ei ole aastatki mööda sellest, kui lahkus kauaaegne igati tubli ja tuse kassameister Georg Lind ja praegu on meil tegemist Tartu Trükitöölaliste Ühingu kauaaegse esimehe Villem Ploomi lahkumisega. Mõlemad on tuntud kujud kogu Eesti trükitöölaliste liikumise ulatuses. Ajalehtedega seoses olev öötöö, mille vastu trükitöölised läinud aastal pidasid visa võitlust — kahjuks tagajärjetult — mis asetaski hulki inimesi — alates ajakirjanikest ja lõpetades lehekandjatega — ebanormaalseisse töötingimusesse, viis juhatuse tööst eemale ka V. Ploomi kõige tema diplomaatia ja oskusega, mis mõnelgi korral on olnud nii väga tarvilik ühingu tegevuses.

Olgu talle siinkohal öeldud tänu, aga tänu tagant järele ka G. Linnule kogu töö ja veeva eest, mis on tehtud Tartu Trükitöölaliste Ühingu kasuks, kõige selle eest, millega on kaasa aidatud ja edasi viidud trükitöölaliste liikumist kogu Eesti piirides. Meeleldi tahaksime loota, et see lahkumine on vaid ajutine ja võimaluste uuesti avanedes jatkuks töö meie keskel veel suurema innuga ja hooga.

OK.

Tartu tööoludest

Kuigi Eesti pole isegi mitte Saaremaaga sõjavahekorras (kaugemast riigist rääkimata) ja Tartu asub pealeselle veel meie suure riigi südames, on ometi sõjaolukord välismaadel end ka Tartus tunda annud ja tööoludele trükkikodades oma pitseri vajutanud. Nappus tükib end tundma andma peaaegu igal pool. Eriti annab see tunda aga Tartu suurimas trükikojas „Ilutrükk“, kus töötatakse osaliselt 5 tundi päevas. Mattieseni juures ähvardas küll 14 inimest vallandamine, kuid asjameeste vahelisele misel need tühistati ja muudeti ümber 7-tunniliseks tööpäevaks kõigile. Saksa ajaleht „Deutsche Zeitung“ lõpetas ilmumise, kuna sakslased reisisid ära. Kuigi osa lehe töölisi (sakslased) sõitis lehega ühes, võeti siiski ette tööaja lühendamise. Kuigi sellejuures räägiti, et töölised saavad aru käitise raskest seisukorrast ja lepivad tööaja lühendamise, kui härrad ka töölise raskest olukorrast, elukalliduse tõusust jne. aru saavad ja palga jätavad endisele kõrgusele. Härrad olid aga kangemad ja kärpised vastavalt tööajale ka palku. Kui kaua see niiviisi kestab, ei ole ette näha, kui aga arvesse võtta ajalehtedes avaldatud töösturkonna seisukohti, et need on nõus andma palgale lisa vastavalt elukalliduse tõusule, siis võib oodata lähemal ajal

palganõudmist vähemalt 50% ulatuses, kui see ei tõuse ilma nõudmiseta.

31. oktoobril Tartu Trükitööliste Ühing pidas peakoosoleku uue põhikirja alusel. Enne valimisi selgitas O. Koplus uut põhikirja, eriti alla kriipsutades tumedaid ja hädasohtlikke kohti, ja hoiatades suure diktaatorliku võimu eest, mida põhikiri juhatusele, eriti aga veel esimehele võimaldab. Seejärel asuti valimistele. Esimeheks valiti O. Koplus, — vist arvati, et teised ei tunne nii hästi kõva käe tarvitamise võimalusi. Juhatuse valiti: O. Miger, E. Roorand, E. Kivistik, K. Lõhmus, J. Temmo ja L. Sotnik.

Revisjonikomisjoni valiti: G. Lind, O. Steinbach ja A. Ilves.

Valgast

Tartu Tr. Üh. ja Valga osak. ühine varandus jaotati

Tartu Trükitööliste Ühingu ja Valga osakonna ühine varandus tuli Valga iseseisva ühingu loomisel jagamisele. Selleks peeti Valgas 1. oktoobril s. a. Tartu Trükit. Üh. ja Valga osakonna juhatuse liikmete ühine koosolek.

Varanduse jagamise aluseks võeti Töövõtjate kutseühingute ja nende liitude seaduse teostamise määruses ettenähtud kord, mis näeb varanduse jagamist proportsionaalselt liikmete arvule. Jagamisele tuli varandust Kr. 5.952.29 väärtuses ja sellest langes Valga 14 liikme kohta Kr. 353.08 ning Tartu 222 liikme kohta Kr. 5.599.21.

Peale selle kannab Tartu Trükit. Ühing E. T. L. puhkekodu ehituse lõpuleviimiseks antud 1000-kroonilisest laenust — 60 kr. Valga Trükitööliste Kutseühingu nimele.

Pärast koosoleku lõppu revideeriti osakonna kasvat ja asjaajamist, mis leiti korras olevat.

Kutseühingu peakoosolek

Valga Trükitööliste Kutseühingu erakorraline peakoosolek peeti 29. oktoobril s. a. Koosolekule oli ilmunud 8 liiget, s. o. pool liikmete arvust, kuna teine pool jäi vaikselt koju või oli tegev mujal. Säärane loid osavõtt oma ühingu peakoosolekust on ebasoovitav nähtus, mida märkis ka esimees oma avasõnas.

Peakoosoleku tähtsaimaks punktiks olid valimised, mille vastu tunti ka rohkem huvi.

Esimehe kohale esitati kirjalikult kaks kandidaati — Joh. Jerkovits ja K. Mõttus. Kuna Mõttus võitis oma kandidatuuri maha, ja rohkem esildusi ei tulnud, siis jäi valimine ära ja sellega ühtlasi sai esimeheks Joh. Jerkovits.

Juhatuse liikmete 2-he kandidaadi kohale esitati 4 kandidaati: A. Kruusimägi, K. Mõttus, Ed. Raudsepp ja F. Lipp. Hääletamusega said juhatusse

Mõttus 7-me ja Kruusimägi 6-e häälega. Asemikeks Raudsepp ja Lipp.

Revisjonikomisjoni valiti E. Raudsepp, A. Uibu ja H. Arrak.

Eesti Trükitööliste Kutseühingute Liidu nõukogu koosolekul Valga Trükit. Kutseüh. esindamine otsustati jätta esimehele, kuna tal on uue põhikirja järele selleks teatav õigus.

Tänavu sügisel täitus Valga trükitööliste kutseühingulisest tegevusest 20 aastat. Sel puhul otsustati korraldada koosviibimine, mis määrati 18. nov. peale. Tarviliste eeltööde korraldamiseks anti selleks juhatusele volitus.

31. oktoobril pidas uus juhatuse oma esimese koosoleku, kus jaotati ka ametid. Kirjatoimetajaks sai A. Kruusimägi ja laekuriks K. Mõttus, kelle hoole jäeti ka kogu ühingu asjaajamine.

Valga trükitööliste 20. aastapäev

Valga trükitöölistel pühitsesid 18. nov. oma kutseühingulise tegevuse 20. aastapäeva. Aastapäevast võttis osa 37 trükitöölist ning külalist. Valga trükitööliste poolt esines sõnavõtuga Valga Trükitööliste Kutseühingu esimees Jerkovits ning firma „Kultuura“ nimel tervitas Joh. Meister. E. Trükit. Kutseühingute Liidu esindajana tõi tervitusi V. Ploom Tartust ning Tallinna Trükitööliste Kutseühingu poolt A. Schönberg. Tartu Trükitööliste Kutseühingu nimel tervitas Valga kolleegie abiesimees Miger ning andis üle kinnise ümbriku. Telegraafi teel saatsid tervitusi firma O. Lepik ning Võru-Petseri Trükitööliste Kutseühing. Meeleolukas koosviibimine kestis hilisööni.

Narvast

Narva Trükitööliste Kutseühingu erakorraline üldkoosolek

peeti 7. novembril 1939. a. kell 18.30 ühingu ruumes, Vestervalli 27. Koos oli 15 liiget.

Koosoleku avas ühingu juhatuse esimees N. Printsthal; kirjatoimetajaks valiti E. Tammisto.

Valimised: a) kutseühingu esimehe kandidaatideks esitati E. Tammisto ja N. Printsthal. Kinnisel hääletamisel Printsthal valiti 9 häälega kutseühingu esimeheks; Tammisto sai 3 häält.

b) Juhatuse otsustati valida 3-liikmeline; juhatuse liikmete kandidaatideks esitas esimees Markelovi, Belski, Aukspuli ja Silbergleichi. Kinnisel hääletamisel valiti juhatusse Markelov 11, Belski 9 häälega, kandidaatideks jäid: Silbergleich 6 ja Aukspul 3 häälega.

c) Revisjonikomisjon otsustati valida 3-liikmeline ja kandidaatideks esitati Karp, Grossmann, Tammisto, Tšelpanow ja Sepp, kellest rev.komisjoni valiti kinnisel hääletamisel: Grossmann 12, Karp 10, Tammisto 7 häälega, kuna Tšelpanov jäi

5 häälega I kandidaadiks ja niisama palju hääli saanud Sepp jäi liisu otsusega II kandidaadiks.

d) E. T. K. L. nõukogu liikmeks esitati kandidaatenä Karp ja Printsthal, kelledest kinnisel hääletamisel valiti Karp 8 häälega, jättes Printsthali 5 häälega asemikuks. Koosolek lõppes kell 20.30.

Pärnust

Pärnu Trükitöölise Kutseühingu erakorraline peakoosolek

peeti 29. okt. 1939. a. algusega kell 11.30 Rohu tän. 1—6. Päevakorras oli:

1. Koosoleku rakendus.
2. Eelmise koosoleku protokollki kinnitamine.
3. Uue põhikirjaga tutvumine.
4. H. Hertenbergi liikmemaksu tasumise küsimus.
5. Valimised.
6. Läbirääkimised.

Koosoleku protokolljaks valiti ühel häälel E. Joala.

Eelmise koosoleku protokollki, mis loeti ette H. Reimanni poolt, kinnitajaks valiti G. Juht ja L. Peet.

Uus ühingu põhikiri loeti ette H. Reimanni poolt tutvumiseks ühingu liikmeile.

H. Hertenbergi kahe aasta liikmemaks otsustati ühel häälel ühingu kanda võtta.

Ühingu esimehe kandidaatideks esitati G. Juht ja H. Reimann. Hääle lugejaks valiti Peet ja Nurm. Valimised toimusid kinnisel hääletusel. Hääli said H. Reimann 7 ja G. Juht 3, seega valiti esimeheks Herbert Reimann. Juhatus otsustati valida neljaliikmeline, milleks esitati kaks nimekirja: üks liikmete poolt: Joala, Künnapas, Peet, Pöder, Ilves ja Must, ning teine ühingu esimehe poolt: G. Juht, E. Joala, L. Peet, H. Künnapas, L. Must ja E. Ilves. Hääli said: G. Juht 9, E. Joala 9, L. Peet 5, H. Künnapas 9, A. Pöder 5 ja L. Must 2. Seega pääsesid juhatusse Juht, Joala, Künnapas ja Pöder; Pöder pääsis juhatusse liisuga, kuna tal oli Peediga võrdselt hääli. Juhatus kandidaatideks jäid Peet ja Must.

Revisjonikomisjon otsustati valida kolmeliikmeline, millesse valiti H. Rannau, E. Ilves ja E. Koskenrannus.

Liidu nõukogu liikmeks valiti H. Reimann.

Läbirääkimisel avaldati mõningaid mõtteid ühingu ellu puutuvate küsimuste kohta.

Rakverest

Ühingu peakoosolek

Rakvere Trükitöölise Kutseühingu peakoosolek peeti 5. novembril 1939. a. kell 12.15. Koosolekut juhatas aj. esimees Ed. Nurmsalu, protokollis H. Meister. Päevakorras:

1. Avamine ja informatsioonid.

2. Valimised: a) kutseühingu esimees; b) juhatus; c) revisjonikomisjon ja d) E. T. K. L. nõukogu liige.

Esimese punktina aj. esimees avas koosoleku ja andis informatsiooni ja seletusi põhikirja kohta.

Teiseks punktiks olid valimised. Kutseühingu esimehe kandidaatideks seati: Ed. Nurmsalu ja A. Männik. Ed. Nurmsalu sai 7 ja A. Männik 1 allkirja. Seega sai esimeheks Eduard Nurmsalu.

Järgnes juhatus liikmete valimine. Juhatus koos seis otsustati moodustada neljaliikmeline — esimees, esimehe asemik, kirjatoimetaja ja laekur.

Juhatus liikmete kandidaatideks esitati: K. Tutt, A. Kressmann, H. Meister, Ed. Sallum, A. Männik, U. Elmat. Hääletamisel said kandidaadid hääli järgmiselt: K. Tutt 8 häält, A. Kressmann 8 häält, H. Meister 9 häält, Ed. Sallum 6 häält, A. Männik 7 häält, U. Elmat 5 häält. Juhatusse valituks osutusid: K. Tutt, A. Kressmann ja H. Meister, juhatus liikme asemikuks A. Männik.

Järgnes revisjonikomisjoni valimine. Komisjon otsustati valida kolmeliikmeline ja niisama palju asemikke. Kandidaatideks seati: R. Varts, L. Oser, L. Trubok, J. Vask, U. Elmat, Ed. Sallum. Hääletamisel said kandidaadid hääli järgmiselt: R. Varts 10 häält, L. Oser 6 häält, L. Trubok 10 häält, J. Vask 5 häält, U. Elmat 3 häält, Ed. Sallum 7 h.

Revisjonikomisjoni valituks osutusid: R. Varts, L. Trubok, Ed. Sallum, asemikeks: L. Oser, J. Vask, U. Elmat.

Järgnes Eesti Trükitöölise Kutseühingute Liidu nõukogu liikmete valimine: Kandidaatideks esitati: R. Varts, A. Männik, L. Trubok. Hääli said kandidaadid järgmiselt: R. Varts 6, A. Männik 4, L. Trubok 2 häält. Valituks osutus R. Varts — 6 häälega.

Kõik valimised toimusid kinnisel.

Päevakord rohkem punkte ette ei näinud ning esimees lõpetas koosoleku kell 13.25.

Viljandist

Valiti uus juhatus

Vastavalt uute normaalpõhikirjade rakendamisele peeti Viljandis trükitöölise kutseühingu liikmete üldkoosolek 22. oktoobril s. a. koos olid 16 liiget 29 liikmest. Viljandi kolleege ei näi ühingu koosolekud just huvitavat.

Koosolekut juhatas senine esimees Ants Sammül, kuna kirjatoimetajaks valiti koosoleku poolt Elmar Salumäe.

Ants Sammül kandis ette võrdlusjooned endise ja uue põhikirja kohta. Üldiselt põhikirja ette lugeda ei soovitud, kuna see niikuinii antakse liikmeile kätte trükitud kujul.

Osvald Koseste kandis ette 1939. aasta esimese pooleaasta kassaruande. Koosolek sellele vastu ei

vaielnud ja kinnitas aruande. Aruanne on tasakaalus 238,75 krooniga, näidates ülejääki 19,15 kr. Arvete seis oli 30. juunil 2.246,55 krooni. Juhatus aruande esitas Ants Sammul, märkides, et see töö seisib peamiselt asjaajamises. Koosolekul tehti ettepanek, et juhatus jätkaks tööd korteriküsimuse lahendamiseks.

Eduard Lään kandi ette revisjonikomisjoni aruande, tuues esile mõne väärnähtuse. Nii pidi olema ostetud käsipall, mille arvegi leidus dokumentide hulgas. Palli ennast aga pole keegi näinud. Koosolek leidis, et kultuurtoimkonna esimees toimis palli ooste omavoliliselt, ja võetud vastu ettepanek sääraسته nähtuste kaotamiseks, mindi päevakorras edasi.

Sooviti samuti väärnähtuste kaotamist ühingu sõiduplaadi kasutamise korras, mida peab teostama nii kultuurtoimkond kui ka juhatus.

Elmar Salumäe kandis ette kultuurtoimkonna aruande, mille kohta sõna ei võetud, ja mindi päevakorras edasi.

Valimised toimetati kinniselt. Kutseühingu esimeheks valiti 15 häällega ühe hääle erapooletuks jäämisel Ants Sammul. Juhatus otsustati valida neljaliikmeline, kusjuures ülesseatud kandidaatidest valiti juhatusse J. Ase — 14 häält, O. Koseste 15, E. Kaup 13 ja A. Tomker 10 häält. Juhatusel liikmete asemikeks valiti Kaur, Heinmäe, Tähiste ja Kallit 12 häällega poolt ja 3 häällega vastu.

Revisjonikomisjoni valiti Elmar Salumäe — 13 häält, J. Kiviaru — 13 ja A. Kase — 13 häält. Asemikeks valiti E. Transtok, E. Halling, K. Pöder 13 häällega poolt ja 3 häällega vastu.

Kultuurtoimkonna moodustamiseks jäeti juhatussele õigus, kes valib sinna sellekohased esindajad.

Eesti Trükitöölise Kutseühingute Liidu nõukokku valiti kahest kandidaadist — A. Sammul ja Th. Jürgo — Ants Sammul 8 häällega nõukogu liikmeks, asemikuks valiti Th. Jürgo.

Läbirääkimiste all sõna ei võetud. Häält lugesid Karl Pöder ja Arnold Tähiste.

Nimede muudatused

Ühingu liikme Alma Saariku nimeks on nüüd Pihlak ja August Aase nimeks Asse.

Võrust

Haneõhtu,

mille korraldas kutseühing 10. nov. s. a. oma liikmeile ja millest olid palutud osa võtma ka kohalikud trükitöösturite ärijuhid, kestis kuni keskööni tujuküllases ja sõbralikus õhkkonnas.

Haneõhtu suurem korraldus lasus muidugi naisliikmete õlgadel, mille eest neile suurim aitäh!

E. R.

Võru-Petseri Trükitöölise Kutseühing

pidas oma erakorralise peakoosoleku 2. nov. s. a. Koosolek oli kokku kutsutud kutseühingu uue põhikirja alusel — juhtivate organite valimiseks.

Kutseühingu uude juhatusse valiti esimeheks J. Üle ja juhatusel liikmeteks F. Marand ja E. Rood, asemikeks E. Keskrand ja H. Jahu.

Revisjonikomisjoni valiti O. Reitel, E. Pugast ja E. Horn, asemikeks R. Vaidla ja L. Tamm. Eesti Trükitöölise Kutseühingute Liidu nõukogu liikmeks valiti J. Üle.

Tallinna metallistid

näivad kujunevat tugevaimaks ametiühinguks üle maa. Nende liikmete arv ulatub praegu ligi 1200-ni, kuid on eeldusi selle arvu tõusuks, kuna metallitöölise arv Tallinnas on kaugelt suurem. 31. okt. s. a. peetud ühingu peakoosolekul valiti ametisse kolmeks aastaks korraline juhatus, mis moodustati Tallinnas asuvaist suuremate metallikäitiste esindajaist.

Edaspidine töö oleneb uue juhatusel teovõimest. Praegused andmed näitavad, et ühingu elus on olnud edu. Tuleks loota, et see kestab edasi.

Tööliskojast

Tööliskoja juhtiv koosseis moodustati

Pühapäeval, 5. novembril, peeti Tööliskoja uue koosseisu esimene koosolek, kus tulid moodustamisele Tööliskoja juhtivad organid. Valida tuli Tööliskoja esimees, juhatusel liikmed ja revisjonikomisjon. Pealeselle tulid arutusele ka tööliskoja tegevusse puutuvad küsimused.

Tööliskoja esimehe kohale seati kaks kandidaati: V. Ado Balti Puuvilla Vabrikust ja Johannes Kurvits Riigi Trükitööstusest. Valiti suure häälteenamusega Johannes Kurvits, kui endine koja esimees ja praegu populaarseim kujuk Tööliskojas. Mis puutub V. Ado kandidatuuri, siis see kerkis esile õige isearalistel põhjustel. V. Ado on tubli töölisvanemana ja Tööliskoja aktiivse tegelesena saanud tunnustuse tööliskonnas ja ta valiti ühes teistega toimkonna nimekirja järgi Tööliskotta. Olgu, muide, tähendatud, et opositsioonilise nimekirja koostajad tegid V. Ado kui ebasoovitava kandidaadi igati maha. Nüüd koosolekul selle opositsioonilise rühma juhte E. Kadakas, kes ainukesena pääses Tööliskoja koosseisu opositsiooni nimestiku järgi, pani ette

Tööliskoja esimeheks V. Ado ja soovitas teda soojalt kui tuntud ja tublit töolistegelast, kellel suur usaldus jne. See tegi asja õige koomiliseks ja nii mõnedki raputasid pead — et mis Kadakasega vahepeal on juhtunud, eile räägib nii ja täna teisiti. Igatahes V. Ado tegi hästi, et ta ei võtnud maha oma kandidatuuri, sest seekaudu avaneb tal võimalus näidata õiges kohas ja õigel ajal Kadaka ebaõiget ja sinna-tänna hüplevat mängu. Nii polnud V. Adol midagi, et ta läbi kukutati (ta sai vaid Kadakase ainsa hääle).

Teisteks juhatuse liikmeteks valiti endine juhatuse liige Feliks Kauks Kohtla-Järvelt ja uuea tekstiiltöölaine Johannes Saar Sindist. Seega juhatuse on moodustatud trükitoöliste, kaevandustöölise ja tekstiiltöölise esindajaist, nagu varemgi.

Revisjonikomisjoni valiti uuesti tagasi Oskar Koplus Tartu „Ilutrüki“ trükikojast, August Petrov Tallinna trammilt ja uuea Vladimir Ankovits Narva Linavabrikust. Juhatuse asemikuks valiti Edgar Petree (metallitöölaine Tallinna „Ilmarisest“) ja Laane Tartu Telefonivabrikust. Revisjonikomisjoni asemikeks valiti Johannes Saul Raudtee liinitöolistest ja Jurtom Kunda-Ubja põlevkivikaevandusest.

Valimised toimusid üksmeeles ja arusaamises. Avaldati lootust, et uus juhatuse jätkab oma kindlat rada tööliskonna heakäekäigu eest ja viib ülesseatud sihid lõpule.

*

Õhtul toimus Tööliskoja ruumes Tööliskoja liikmete ja kutsutud külaliste ühine õhtusöök, kus peeti vastastikku kõnesid ja tuletati meele möödunud aegu.

Rahvusvahelised keskused

Kutsesekretariaadi koosolek

peeti Bernis 2. novembril s. a. Arutati järgmisi küsimusi:

Inglise trükitoöliste liit (Natsopa) teatas, et sõjalukorra tõttu liidu 50 aasta kestusjuubeli pühitsemine lükatakse määramatule ajale edasi. Kolleeg Isaacs teatas, et kuigi Põhja-Ameerika Ühendriikide trükitoöliste kutseühingute külastamise kava oli valmis, praeguse aja tõttu seda teostada ei saa. — Inglise Trükitoöliste Liit teatas, et sekretariaadi liikmeks valiti uuesti G. Isaacs. — Jugoslaavia trükitoöliste liit teatas, et sekretariaadi liikmeks valiti kolleeg Eugen Stark. — Sekretariaat võttis rahuldusega teatavaks, et Kopenhaageni kongressil asutatud abiamandamise fond tegutseb korralikult ja sellesse on maksetud juba suured summad. — Ühenduses kongressil arutatud kolme trükitoöstuse suguluskeskuste liitumisega tehti teatavaks, et sel

alal on jõutud juba läbirääkimiste alustamiseni. — Rumeenia trükitoöliste liit tegi teatavaks omapoolse aktsiooni pagenu Poola trükitoöliste toetamiseks. — Sekretariaat tutvus Slovakkia trükitoöliste liidu materjalidega liitumise asjas rahvusvahelise trükitoöliste keskusega. — Rahvusvaheline Ametiühingute Liit kutsus kokku 17. novembril s. a. Brüsselis kutsesekretariaadide esindajate koosoleku, millest võtab osa sekretariaadi esindajana Belgia trükitoöliste liit.

Sotsiaalpoliitika

Vanade töölise kaitse

Paljud ettevõtted püüavad majandusliku kriisi ajal vabaneva vanemaist töölisist, asendades neid noorematega. Ühelt poolt püütakse seekaudu tõsta töötempot, teiselt poolt vabaneva võimalikust kohustusest vanade töölise vastu. Loomulik oleks, et meil kehtiks vanaduse ja invaliidisuse kindlustamise seadus — seekaudu välditaks igasuguseid üllatusi vanadele töölisele. Kahjuks seda pole veel kehtima pandud ja annab oodata sellist seadust. See pärast on aseainena tõstetud esile seaduseelnõu, millega ettevõtjaid kohustatakse pidama teatud arvu üle 50 a. töölisi. Kes seda ei tee, peab maksma erifondi teatud summa. Neist summadest abistatakse umbes 10 krooni suuruses kuus vanu töölisi, kes vallandati töölt.

Esitatud seaduseelnõu kannatab palju ebaühtluse all, võrreldes seda moodsa tööõigusega, kõnelemata veel konstruktsiooni vigadest ja abisummade määruväärsusest madalusest.

Vallandamiste vastu

on meil tegutsemas Töömahu korraldamise komitee. Õigupoolest on see jatkuks tööstuslike käitiste ja tööliskonna asutuste seaduses ettenähtud massiliste vallandamiste selgitusel. Äkutsuks muutus see küsimus meie majanduselu raskuste tekkimisel ja selle põhjal majandusministrile dekreedid korras antud õigusega majandusettevõtete tegevusse vahelise seadusega. Komitee õngi lahendanud paljude ettevõtete töölise vallandamise küsimusi, kuigi ta tegutses ilma läblemate juhtnöörideta. Nüüd tahetakse komitee tegevus legaliseerida ja määrata kindlaks asjaajamise põhimõtted. Määruse alusel kuuluvad kõik käitised, kus on üle 10 töölise, komitee järelevalve alla ja igasugused vallandamised ja töötaja lühendamised peavad olema otsustatud komitee poolt.

On raske uskuda, et komitee suudab siin midagi ära teha töölisele vastutuleku seisukohalt. Meil peaks olema keskus tööturu mahu suurendamiseks ja kooskõlastamiseks kogu rahvamajandusega, mitte aga selle korraldamatuse põhjal sündinud häirete vähemvaluliseks tegemiseks.

E. T. K. L. tegevusest

Eesti Trükitöölise Kutseühingute Liitu kuuluvate ühingute juhatuste, revisjonikomisjonide ja nõukogu liikmete nimestikud:

Tallinn

Juhatusse — A. Schönberg, E. Jänes, A. Treimann, A. Rebane, J. Kurvits, A. Offenbach, R. Kala ja Tõnissoo. Asemikeks: Laasnum, V. Kruustee, H. Karlsbach, H. Männik, J. Reisner, G. Ratas, A. Kull, H. Turner, V. Leemet ja E. Liiva.

Revisjonikomisjoni — A. Jõgi, A. Pangsepp, A. Maritov, H. Kurtus, E. Pitea, R. Luuk ja K. Kopp. Asemikeks — Brun, Raukas, A. Laasi, A. Tulpe, H. Raiglo, H. Weber ja V. Raiend.

Nõukogu liikmeteks — A. Rebane, J. Saar, A. Panksepp, V. Brun, A. Treiman, V. Sari, J. Tõnissoo, J. Kurvits, H. Veber, A. Kull, H. Kurtus ja E. Laasnum. Asemikeks — H. Männik, T. Känd, H. Karlsbach, P. Valdaru, J. Reisner, M. Veel, A. Laan, E. Viik, R. Pöldhein, E. Liiva, V. Almos ja H. Ojala.

Tartu

Juhatusse — O. Koplus, E. Roorand, O. Miger, E. Kivistik, J. Temmo, K. Lõhmus ja L. Sotnik. Revisjonikomisjoni — G. Lind, O. Steinbach ja Ilves. Nõukogusse — O. Koplus, E. Roorand, V. Ploom, E. Kivistik ja G. Lind.

Rakvere

Juhatusse — E. Nurmsalu, K. Tutt, A. Kressman, H. Meister. Asemikuks — A. Männik. Revisjonikomisjoni — R. Varts, L. Trubock, Ed. Sallum. Asemikeks — L. Oser, J. Vask, U. Elmat. Nõukogusse R. Varts.

Võru

Juhatusse — J. Üle, F. Marand ja E. Rood. Asemikeks — E. Keskrand ja H. Jahu. Revisjonikomisjoni — O. Reitel, E. Pugast ja E. Horn. Asemikuks — R. Vaidla. Nõukogusse — J. Üle.

Valga

Juhatusse — J. Jerkovitš, K. Mõttus ja A. Kruusimägi. Asemikeks — Ed. Raudsepp ja F. Lipp. Revisjonikomisjoni — E. Raudsepp, A. Uibu ja H. Arak. Nõukogusse — J. Jerkovitš.

Pärnu

Juhatusse — H. Reiman, G. Juht, E. Joala, H. Künnapas ja A. Pöder. Asemikeks — L. Peet ja L. Must. Revisjonikomisjoni — H. Rannau, E. Ilves ja E. Kosenkranus. Nõukogusse — H. Reiman.

Narva

Juhatusse — N. Printsthal, Markelov ja S. Belsky. Asemikeks — M. Silbergleich, J. Aukšpül. Revisjonikomisjoni — A. Grossmann, F. Karp ja Tammisto. Nõukogusse — F. Karp. Asemikuks — N. Printsthal.

Viljandi

Juhatusse — A. Sammul, J. Ase, O. Koseste, E. Kaup, A. Tomker. Asemikeks — Kaur, Heinmäe, Tähiste ja Kallit. Revisjonikomisjoni — E. Salumäe, J. Kiviaru, A. Kase. Asemikeks — E. Transtok, E. Halling, K. Pöder. Nõukogusse — A. Sammul. Asemikuks — Th. Jürgo.

Johannes Kurvits Tööliskoja esimeheks

Riigi Trükikoja töölisvanem Johannes Kurvits valiti teist korda Tööliskoja esimeheks. Meil, trükitöölisel, on heameel, et sellise tähtsa asutise, nagu seda on Tööliskoda, juhiks on jäänud meie ametiala esindaja. See tõendab, et trükitöölise keskel leidub mehi vastutusrikastele aladele. Teiseks aga, et usaldus selliste meeste vastu on kõigutamatu. J. Kurvits pole teinud mitte raketilennulist karjääri, vaid tema võimed ja oskused on kasvanud aastatega. Olles meie trükitöölise liikumises juba kaua aega saanud tunnustuse, on ta samal ajal leidnud teed ka üldise töölisliikumise alale. Me nägime J. Kurvitsat 1930. a. paiku täitvat Eestimaa Töölisühingute Keskliidu juhatuse liikme ülesandeid. 1934. aastal täitis ta Eesti Trükitöölise Liidu sekretäri ülesandeid. Samade aegade jooksul oli ta Tallinna Trükitöölise Ühingu juhatuses. 1936. a. valiti J. Kurvits Tööliskotta ja sealtkaudu Tööliskoja esimeheks. Koja juhatus saatis ta ühtlasi osa võtma Riiginõukogu tööst, kus ta on tegev praegugi.

Nii näeme pidevat tõusu J. Kurvitsa küllaltki elevus- ja töörikas tegevuses; sealjuures püsib J. Kurvits endiselt truu oma ametile — trükiladumisele.

VALITSUS on algatanud mõningad seaduseelnõud, mille sihiks on kergendada töötava rahva olukorda. Kahjuks need seaduseelnõud on liig piiratud ja vaevalt suudavad nad kuidagi pehendada nõuet sel alal. Nii on vanade töölise kindlustamiseks abisummad näidatud äärmiselt väikesed — kõigest 10 krooni kuus. Sealjuures tehakse veel rida piiramisi. Abi ei saa need inimesed, kes saavad pensioni mõnel asutusel. Kas selle all tuleb mõista ka töölise poolt antavat abi vanadele, nagu see sünnib praegu meie trükitöölisest invaliididega, ei ole esialgu selge. Igal juhul tuleb võidelda selle eest, et töölise omaabi summad tuleksid lisaks seadusega määratud abisummadele.

On kuulda ka teistest seaduseelnõudest laenude andmise, korteriüüri jne. asjas, aga ka need eelnõud kannatavad kitsapiirilise all.

Tehnilised uudised

Masinaladuja

Masinaladuja tööala tunneme sellest ajast, milal ilmusid esimesed ladumasinad. Teadaolevail andmeil töötasid neil masinail ainult väljaõppinud käsiladujad. Murrangu sel alal on toonud viimased ajad; meil Eestis aga, peamiselt 1928. a. suurstreigist saadik, hakati kasutama mas.-lad. isikuid väljastpoolt, kel polnud trükitoöstusest, eriti käsiladumisest, aimu. Vahepeal on aga nende mas.-lad. arv, kes käsiladumist ei tunne, juba tunduvalt suurenenud, eriti aktiivseks ses asjas on läinud üks Tartu suurem kirjastus-trükikoda, kes hakkas mas.-lad.-mittekäsiladujaid fabritseerima otse masiliselgi ja kellel oli sellega palju sekeldusi, isegi vist kohtuskäimisi.

Väga tähtsat osa selle asja juures on etendanud ka palkade nivoo. Nii on üldiselt teada, et masinaladujad-mittekäsiladujad on saanud peagu eranditult palju väiksemat palka kui õppinud käsiladujad masinaladujatena. Vahetegemine siin peaks olema arusadavavil põhjusil päris loogiline.

Suuremad ja soliidsemad trükikojad on jõudnud veendumusele, et sääraseid masinaladujaid, kes ei ole õppinud käsiladujad, ei saa küllalt produktiivselt tööle rakendada, eriti keerulisemate ladude (tabelid jne.) juures, ja on seepärast mas.-lad. võetud ainult neid isikuid, kes on käsiladumise ala täiesti välja õppinud.

Trükitoösturid aga, teatava erandiga, on siiski võidelnud selle eest, et saavutada mas.-lad.-mittekäsiladujatele n.-ü. seaduslikku õigust. Nii on nüüd, pärast enam kui kolmeaastast ettevalmistust, valminud ja Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogu poolt 13. mail 1939. a. vastu võetud eksamikavad niihästi õppinud töölisle kui ka meistri-le „Masinaladumise tööalal ühenduses trükiladumise tööala üldoskusega“.

Vaadeldes ja analüüsid ülanimetatud kava, peatume ainult õppinud töölise kava juures, kuna käsitletava tööala meistrikavad on laiemal ulatusega ja tulevad harvem ellurakendamisele.

Kõigepealt mas.-lad. õppeaeg on 3 aastat. Ladumise normi on suurendatud Lino- ja Intertype-masinale 6000-lt 6500-ni ja Typograph'il 4800-lt 5000-ni tunnis.

Eksamikava punkt 2, 3 ja 4 on ära toodud nõuded, mis käivad otseselt masina kohta, millest olgu nimetatud: masina üldine korrashoid, masina üksikosade funktsioonid ja nende sõltuvus üksteisest, kiilude ja matriitside puhastamine, kausta vahetamine, masina töövalmis seadmine ja terve rida muid nõudeid, mida teab iga mas.-lad. Punkt 3. nõutakse eriti täpsust ja kiirust; p. 4. räägib kätte asendist klahvistikul, kindlast ja kiirest sõrmede löögist.

Punkt 5. käsitab juba käsiladu. Seal nõutakse lihtlao ladumist poole tunni kestes ja selle ärapanekut, lihtsama tabeli ladu, lihtsama aktsidentsvormi ladu, raamatu sisuloendi ladu, tekstiosa lehekülgedesse jagamist ja küljendamist, klišeede paigutamist teksti, pealkirju, märkusi, marginaale, korrektuurimärkide tundmist jne., jne.

Teoreetiline ala püstitab järgmised nõuded:

Punkt 1. Metallide koosseis iga masina jaoks, temperatuuri mõju reale ja matriitsile, õige tina temperatuur, purske (Spritzeri) põhjused, tagajärjed ja kõrvaldamine.

Punkt 2. käsitab petrooleumi ja bensiini tarvitamist masina juures, pumba puhastamist, määraste tekkimise põhjusi, masina tähtsamate osade põhjalikku tundmist jne.

Punkt 3. seab üles terve rea nõudmisi käsilao alalt, nagu: kirjakraadid punktides, täidismaterjal, kirjaliikide tundmine, käsiladuja töövahendid, taande määramine ja rida teisi nõudmisi, mida peab teadma iga käsiladuja.

Siintoodu järele otsustades peab küll arvama, kas on noorel inimesel mõtet hakata õppima masinaladu, mis nüüd oma nõudmistes ühtub nii väga käsiladumisega, pealegi on nende kahe ala õppeaja vahe ainult pool aastat. (Seni maksva korra järele õppis väljaõppinud käsiladuja masinaladu 3 kuud.) Praktiliselt seisukohalt lähtudes on loomulik ära õppida käsiladumine täies ulatuses, ja alles siis tarviduse ja huvi korral üle minna masinaladujaks, mis on seda tähtsam, et siis ollakse ladumise tehnikas palju kompetentsem, millest on kasu mitte ainult töölisle, vaid ka töösturile.

Organiseeritud trükitoöliskonnas on püsinud nõue — masinaladuja olgu õppinud käsiladuja.

J. S.

KIRJUT maailmast

Trükiteöliste Rahvusvaheline Liit ja tulevik

Vaevalt lõppes hästiõnnestunud Rahvusvahelise Trükiteöliste Liidu kongress Kopenhaagenis, kui puhkes verevalamine maailmas. Rahvusvaheline ametiühinguline maailm oli asetatud uuesti olukorda, kus oli karta rahvusvaheliste sidemete katkemist ja vajaliste rahvusvaheliste kokkutulekute edasilükkamist.

Ka Rahvusvaheline Trükiteöliste Liit püüdis esialgu selgusele jõuda, kuidas on lugu postisaadetistega, eriti liidu häälekandja „Mitteilungeni“ kättesaamisega üksikutes maades. Kui selgus, et hoolimata kõvast tsensuurist ja posti järeleuurimisest postisaadetised siiski jõudsid aadressaatidele kätte, võis jätkuda senine töö. Samuti osutus võimalikuks korraldada ka laeindatud sekretariaadi koosolekuid, kuna vastavad maad ei teinud takistusi väljasõiduks sekretariaadi liikmetele. Sekretariaat püüdis jõuda selgusele, kas Kopenhaageni kongressi otsuseid on võimalik rakendada sõja ajal, ja leidis, et seda on siiski võimalik teha. Nii on loodud side üksikute maadega ja organisatsioonidega ning töö võib jätkuda hoolimata sõjalukorrast.

Olukord on soodus veel selletõttu, et mitte kõik sõjas viibivad maad omavad sidemed Rahvusvahelise Trükiteöliste Liiduga. Sõjas oli vaid liidu Poola organisatsioon, mis nüüdsest peale on lakanud olemast. Rahvusvaheline Ametiühingute Liit avaldab kaastundmust vapratele võitlejatele ja loodab, et pea hakkab uuesti paistma koidikupuna hävinud organisatsiooni asemel.

Usk paremasse tulevikku ja rahvusvahelisse koostöösse paistis olevat suur juba Kopenhaageni kongressil. See pole aegade jooksul mitte vähenenud. Tõenduseks sellest on õnnestunud abistamise fondi summade laekumine. Kõik maksud, mis tehti fondi heaks, toimetati fondi pärast sõja puhkemist — seega maad uskusid rahvusvahelise koostöö tarvidusse.

Sekretariaat usub, et rohkem kui varem on nüüd vajaline anda informatsiooni muutunud töötingimuste, palgaolude jne. kohta, kuna igas maas

on tegemist erakordsete aegadega, ja võetakse ette mitmesuguseid reorganiseerimisi ülalnimetatud aladel (lühitöö, kaitseväelaste toetus, palkade kõrgus jne.).

Rahvusvaheline Trükiteöliste Liit loodab samuti, et maad jätkavad oma väärtusliku informatsiooni saatmist „Mitteilungenisse“, seekaudu tutvustades üle maailma oma maa olukorda ja tehtud tööd. Igal juhul tehtaagu kõik, et rahvusvahelised suhted ei kannataks ja edasi elaks trükiteöliste igivana rahvusvaheline meelsus.

Õppeaja pikendamist 4-le aastale

taotlevad väike-trükiteösturid, eesotsas hra Heisleriga. Sellekohase ettepanekuga on esinetud Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogule, kus aga selles asjas seisukohta pole veel võetud. Selle aktsiooni motiivid on küllaltki läbipaistvad ega vaja lähemat selgitamist.

Tõnis Posti

• 1. III 1889 + 31. X 1939

Tallinna Trükiteöliste Kutseühing

„TRÜKITÖÖLINE“

ilmutab 10 korda aastas

Vastutav toimetaja: A. OFFENBACH.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pärnu mnt. 17–2.
Telef. 482-66.

Järgmine number ilmub detsembris 1939
Käskkirjade saatmise tähtpäev järgmisse numbris 10. detsember 1939

Väljaandja: Eesti Trükiteöliste Kutseühingute Liit,

R. Tohver & Ko trükk, Tallinnas

Vastutav toimetaja: A. Offenbach.

30. novembril 1939.